

Beantwoording technische vragen begroting 2026

Inhoudsopgave

1	Opsterlands Belang	1
1.1	Kosten gemeenteraad	1
1.2	Gebruik wegennet	1
1.3	Baten reserve recreatie en toerisme	1
1.4	Gebruik reserve recreatie en toerisme	1
1.5	Afschrijvingslasten Kortezwaag	2
1.6	Kosten afval	2
1.7	Lasten kwijtscheldingen afval	2
1.8	Rekenvoorbeeld OZB-eigenaar	3
1.9	Bermschade Dwarswyk BN	3
1.10	OWO-huisstijl	4
1.11	Transitie ICT-organisatie	4
1.12	Verschil storting en onttrekking reserve recreatie en toerisme	4
1.13	Materiele vaste activa	4
1.14	Reserve projecten	4
1.15	Totaal voorzieningen op de balans	4
1.16	Voorziening wethouderspensioenen	5
1.17	Apparaatskosten	5
1.18	Berekening percentage overhead	5
1.19	Beleidsindicatoren in de begroting	5
2	FNP	5
3	PvdA	6
3.1	Effect ontwikkeling schulden op de financiële huishouding	6
4	CDA	6
4.1	Netcongestie	6
4.2	Bestemming inkomsten recreatie en toerisme	6
4.3	Bedrijventerrein Wijnjewoude	6
4.4	Tijdslijn nieuwbouw It Aventoer LG	7
4.5	Beleid sportaccommodaties	7
4.6	Paragraaf projecten	7
4.7	Verduurzaming niet gemeentelijke dorpshuizen	7
4.8	Betere benutten van het energienetwerk	7
4.9	Kosten afvalverwerking	8
5	CU	8
5.1	Inzet Artificiële Intelligentie	8
5.2	Soevereinen	8
5.3	Personeelslasten programma 2	9
5.4	Nieuw beleid bibliotheken	9
5.5	Verantwoordelijkheid beheer sportvelden	9
5.6	Beleid opslag energie	9
5.7	Actiever grondbeleid	9

5.8	Kleine 60 KM wegen	10
6	GroenLinks	10
6.1	Lagere renteopbrengst schatkist bankieren	10
6.2	Veiligheidsbeleid opsporing en recherche	10
6.3	Daling aanvragen laadpalen	10
6.4	Kwaliteit wegen in het veen	11
6.5	Invasieve soorten en biodiversiteit	11
7	VVD	11
7.1	Toepassing AI.....	11
7.2	MIP ICT en informatiebeveiliging	11
7.3	Behouden toegankelijkheid informatie en dienstverlening	12
7.4	Positie gemeente op de arbeidsmarkt	12
7.5	Efficiencydoelen bedrijfsvoering	12
7.6	Wolvenproblematiek	12
7.7	Damoclesbeleid	12
7.8	Crisisorganisatie.....	12
7.9	Brandgevaar accu's.....	13
7.10	Inzetbaarheid BOA's in Opsterland	13
7.11	Aantal alternatieve laad voorzieningen in Opsterland	13
7.12	Netcongestie.....	13
7.13	Economische promotie.....	14
7.14	Indicatoren economisch beleid en ondernemersklimaat	14
7.15	Beschikbare m2 bedrijventerrein	14
7.16	Stage en leerwerkplekken	14
7.17	Effectiviteit van valpreventie.....	14
7.18	Belevingstoerisme Turfroute	15
7.19	Vergroten biodiversiteit	15
7.20	Aansluiting op de Divosa benchmark	15
7.21	Reserve Verbouw Dorpshuizen	15
7.22	Verruiming doelgroep jongeren van 23 naar 27 jaar.....	15
7.23	Adequate armoedebestrijding.....	15
7.24	Overlast van jeugd en criminaliteit.....	15
7.25	Doorgaande lijn in zorg Jeugd naar volwassenheid.....	16
7.26	Indicatoren middelengebruik	16
7.27	Composteren	16
7.28	Monomestvergistingsprojecten	16
7.29	Berekening Diftar+.....	16
7.30	Behalen energiebesparings- en opwekdoelen	16
7.31	Nota omgevingskwaliteit	17
7.32	Effect stikstofoplossingen op projecten	17
8	D66.....	17

1 Opsterlands Belang

1.1 Kosten gemeenteraad

De kosten voor de raad zijn € 138.000 gestegen als gevolg van indexatie, twee extra raadsleden en opleidingskosten van de nieuwe raad”.

Wat zijn de totale begrote kosten voor de raad? U geeft een verandering aan in relatie tot een onbekend bedrag. Dit helpt ons niet voor de beeldvorming.

Antwoord: Voor 2025 is € 380.000 begroot voor de gemeenteraad. Hier komt in 2026 € 56.000 bij voor de indexatie van de presentiegelden, volgens de indexatievoorschriften van het Rijk, € 42.000 voor de twee extra raadsleden en € 40.000 voor de opleidingen nieuwe gemeenteraad.

1.2 Gebruik wegennet

Pag. 13: “Weggebruikers kunnen zich veilig en snel binnen de gemeente verplaatsen. Het wegennet is afgestemd op gebruik en functie.”

- Stimuleert u ook dat wegen gebruikt worden voor het doel waarvoor ze zijn aangelegd? Dus niet alleen lijdzzaam toezien, maar ook sturen. En zo ja, hoe werkt dat uit?
- Wanneer kan het nieuwe mobiliteitsplan “2025-2035” worden vastgesteld?
- Welk gevolg heeft volgens u de genoemde sterke groei van elektrische voertuigen op het wegennet? Fietsen vallen hier blijkbaar niet onder, want dat staat onder kopje “fiets- en voetpaden”.

Antwoord:

- Ja, alle wegen in Opsterland zijn gecategoriseerd naar het ‘Duurzaam Veilig-concept’. Dat betekent dat de weginrichting aansluit bij de functie. In Opsterland zijn relatief veel wegen gecategoriseerd als erftoegangsweg buiten de bebouwde kom; rustige maar ook drukke wegen. In het nieuwe mobiliteitsplan komen we daarom met een opsplitsing in twee typen. Type 1 voor een hoger verkeersaanbod en meer verbindende functie. Type 2 voor een lager verkeersaanbod en de ontsluiting van woningen en landbouwgronden. Wanneer onderhoud aan de wegen wordt gedaan dan zal de inrichting daarop worden aangepast.
- Het mobiliteitsplan wordt in het eerste kwartaal van 2026 aan uw raad voorgelegd.
- Door de komst van elektrische auto’s zien we uitdagingen voor het faciliteren van laadpunten in de openbare ruimte. Door de komst van de e-bike is het wenselijk om de fietsinfrastructuur te blijven opwaarderen (bredere fietspaden).

1.3 Baten reserve recreatie en toerisme

Pag. 17: Als last wordt opgegeven de storting van k€220 in de reserve “recreatie en toerisme”. Waar vinden we in dit programma dan de baten (bij welk taakveld)?

Antwoord: In programma 3 komen de baten binnen. In programma 5 is de bijbehorende onttrekking geraamd.

1.4 Gebruik reserve recreatie en toerisme

Pag. 24: “De opbrengsten uit de toeristenbelasting zetten we in voor (verdere) ontwikkeling van toeristische voorzieningen en activiteiten.”

- Welke extra ontwikkeling van voorzieningen en activiteiten verwacht u? Zie de jaarlijks variërende geldbedragen bij de reserve.
- Wanneer kunnen we de nieuwe nota “Kansen benutten” verwachten? Deze wordt in het geheel niet genoemd.

Antwoord:

- a. In 2024 en 2025 zijn/worden additionele bijdragen geleverd aan de herwaardering van de recreatieve fietspaden in de omgeving Bakkeveen/Wijnjewoude, dat verklaart mede de variërende geldbedragen. De €177.000,- betreft een begroting met reguliere R&T-uitgaven (bijv. promotie, gastheerschap en informatievoorziening; GR Recreatieschap Marrekrite; subsidies voor toeristische evenementen en dagrecreatie). In 2026 staat ook de herijkte nota Kansen Benutten gepland. Mocht uit deze nota blijken dat de uitvoering hiervan extra financiële consequenties en/of keuzes met zich meebrengt, dan wordt dit meegenomen in het voorstel over de vaststelling van deze nota.
- b. Deze staat gepland in het voorjaar 2026.

1.5 Afschrijvingslasten Kortezwaag

Pag. 26: Kunt u de omvang van de afschrijvingslasten van Kortezwaag toelichten (door de berekening)?

Antwoord: De afschrijvingslasten van Kortezwaag bestaan uit de volgende componenten:

Vaste inrichting Kortezwaag	15 jaar	€ 14.000
Onderzoeken en leges Kortezwaag	1 jaar	€ 270.000
Openbare ruimte Kortezwaag	25 jaar	€ 23.000
Installaties Kortezwaag	25 jaar	<u>€ 191.000</u>
Totaal		€ 500.000

1.6 Kosten afval

Pag. 46: De kosten voor afval stijgen met een kleine 20% (zonder rekening te houden met de incidentele bijdrage Nedvang). We willen graag meer uitgebreide en transparante berekening waaruit het duurder worden van afval in relatie tot de overgang tot Diftar+. Wordt de invoering van Diftar+ nog separaat in de raad behandeld?

Antwoord: Met het raadsbesluit van 22 april jl. is besloten om per 1 januari 2026 Diftar+ in te voeren. Dit heeft geen consequenties voor de totale kosten van het inzamelen en verwerken van het afval. In beide gevallen wordt ongeveer dezelfde hoeveelheid afval opgehaald. Het grote verschil tussen Diftar en Diftar+ is dat bij Diftar+ de kosten van het inzamelen en verwerken van restafval wordt berekend op basis van het gewicht in plaats van op basis van het aantal ledigingen.

Het hoger worden van de afvalstoffenheffing heeft niets te maken met DIFTAR+ maar wel voor een zeer belangrijk deel met een eenmalige vergoeding (Nedvang) die wij in 2025 wel ontvingen maar in 2026 niet. Een kleine verhoging heeft te maken met de uitvoering van de aangenomen luiermotie. Ook stijgen voor alle gemeenten de algemene tarieven van afvalverwerking in 2026. Ondanks deze verhogingen behoort Opsterland nog altijd tot de gemeenten met de laagste afvalstoffenheffing.

1.7 Lasten kwijtscheldingen afval

Pag. 47: de kwijtscheldingen waren in 2024: € 0. Nu wordt er € 100.000 begroot. Hoe moeten we dit verschil begrijpen?

Antwoord: In 2024 is voor € 90.000 kwijtgescholden. Dit is in 2024 nog verrekenend met de heffingsinkomst. Voor 2025 en 2026 is dit voor de inzichtelijkheid wel apart inzichtelijk gemaakt. Het correcte overzicht staat hieronder.

x€ 1.000	Realisatie 2024	Kwijtschelding als last ipv negatieve bate	Realisatie 2024	Begroting 2025	begroting 2026	Mut B25<->B26
totaal van de gemeentelijke lasten	3191		3191	3.268	3.712	-444
totaal van de gemeentelijke baten: niet zijnde heffingen	-280		-280	-433	-479	46
Netto directe kosten taakveld	2.911		2.911	2.835	3.233	-398
indirecte kosten						
btw	616		616	650	732	-82
overhead en rente	39		39	18	18	0
kwijtscheldingen	0	90	90	100	100	0
netto indirecte kosten taakveld	655	90	745	768	850	-82
totale lasten	3.566	90	3.656	3.603	4.083	-480
totale heffingen						
Afvalstoffenheffing	2036	90	2126	2.175	2.617	-442
overig	-20		-20		0	0
nedvang	0			390	0	390
Afvalstoffenheffing restafval	1026		1026	967	1.379	-412
Afvalstoffenheffing gft	31		31	42	88	-46
totale heffingen	3.073	90	3.163	3.574	4.083	-509
	86%	1%	87%	99%	100%	

1.8 Rekenvoorbeeld OZB-eigenaar

Pag. 49: Kunt u het rekenvoorbeeld van "OZB-eigenaar" voor ons uitwerken? Als er 2,6% verhoging van het totaal plaatsvindt (OZB-woningen stijgt met 1,5 €ton) dan moet het areaal wel heel sterk vergroot zijn.

Antwoord: In de berekening is een fout geslopen. Zowel 2025 als 2026 zijn niet correct. Hieronder staat een gecorrigeerde berekening. Uitgangspunt is 2024. Die is voor 2025 met 2,8% geïndexeerd. Dat bedrag is voor 2026 met 2,6% geïndexeerd. Areaalgroei is alleen op het totaal zichtbaar en niet bij individuele gevallen zoals het voorbeeld.

Lokale lastendruk

Voorbeeld: Meerpersoonshuishouden /Koophuis

€	2024	2025	2026
OZB-eigenaar	303	311	321
Afval vast	157	168	208
Afval variabel	81	81	102
Rioolheffing	277	259	259
	818	820	890
Landelijk (bron: Coelo)	994	1.053	N.B.

1.9 Bermschade Dwarswyk BN

Pag. 77: "A PPB'25 Bermschade Dwarswyk BN". De bermen zijn in 1e halfjaar 2025 toch al aangepakt, waarom dan in 2026 in de begroting?

Antwoord: In overeenstemming met de financiële verordening schrijven we af vanaf het jaar na afronding van het krediet. Het werk is in 2025 uitgevoerd en afgerond en daarom wordt het krediet in 2026 in één keer afgeschreven.

1.10 OWO-huisstijl

Pag. 80: “De OWO-afdelingen stappen uiterlijk begin 2026 over op een OWO-huisstijl (inclusief briefpapier en enveloppen) om zo de herkenbaarheid van de OWO-samenwerking en efficiency in de uitvoering verder te verbeteren.”

Worden inwoners, voor zover er brieven worden verzonden, dan geconfronteerd met “OWO” en niet met de eigen gemeentenaam?

Antwoord: Het logo van de gemeente Opsterland is onderdeel van de OWO-huisstijl. Het gemeentelogo is dus altijd zichtbaar op de brieven en enveloppen. Indien passend, worden brieven alleen met het Opsterland logo in plaats van het OWO-logo verstuurd.

1.11 Transitie ICT-organisatie

Pag. 80: “transitie van de ICT-afdeling van een beheer- naar een regieorganisatie”: Graag uitleg over wat dit in de praktijk gaat betekenen.”

Antwoord: Dit betekent dat de ICT-afdeling niet langer vooral zelf systemen beheert en oplost, maar veel meer de rol krijgt van regisseur. De afdeling bepaalt de kaders waar leveranciers aan moeten voldoen, bewaakt kwaliteit, kosten en veiligheid, en zorgt dat ICT aansluit bij de organisatiebehoefte van de drie huizen. De focus verschuift dus van “alles zelf doen binnen het eigen huis” naar “ICT inkopen bij leveranciers en in de Cloud organiseren en daarop sturen”.

In de praktijk houdt dit ook in dat we als organisatie minder moeilijk te vinden technische specialisten nodig hebben.

1.12 Verschil storting en onttrekking reserve recreatie en toerisme

Pag. 82: In tabel wordt k€ 220 voor reserve recreatie en toerisme bestemd. In programma 5 komt er k€ 177 terug. Waar is het verschil gebleven?

Antwoord: Er wordt een storting van € 220.000 en een onttrekking van € 177.000 begroot. Het verschil van € 53.000 blijft in de reserve staan en kan worden ingezet voor toekomstige plannen.

1.13 Materiele vaste activa

Pag. 87: Balans, Activa. De materiele vaste activa stijgen in het meerjarenoverzicht, terwijl er wordt afgeschreven. Hoe is de toename van deze activa berekend (i.r.t. MIP)? Is de ontwikkeling van de vaste schulden ook gerelateerd aan MIP en zo ja hoe?

Antwoord: De in de MIP opgenomen investeringen zijn meegenomen in de balansontwikkeling, maar met een ingeschatte vertraging.

1.14 Reserve projecten

Pag. 89: De reserve “projecten” hoe kan die constant blijven gedurende de jaren? Door de aanzienlijke investeringen neemt deze (afschrijvings-)reserve toch af?

Antwoord: Er is nog geen besluit genomen of en zo ja voor welke investering deze reserve zal worden ingezet. Tot dat besluit is genomen blijft het saldo van de reserve constant.

1.15 Totaal voorzieningen op de balans

Pag. 91: De “totaal voorzieningen” is op 31-12-2028 nog € 9.187.000 In de balans op pag. 87 is dit 3½ mln. lager. Is dit een foutje of zit er een redenering achter?

Antwoord:

Bij het comprimeren van het voorzieningen model met jaarlijkse mutaties tot de gepresenteerde voorzieningen tabel op blz. 91 is in de kolom 31-12-2028 per abuis verwezen naar de kolom 31-12-2027.

De juiste tabel moet zijn:

Voorzieningen x € 1.000	31-12-2024	1-1-2025	31-12-2025	Stortingen	Besteding	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Voorziening wethouderspensioenen	3.815	3.815	3.674	38	-183	3.529	3.377	-	-
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	50	50	-	-	-	0	0	-	-
Voorziening verlofsparen	79	79	139	80	-	219	319	439	439
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.400	1.400	179	1.000	-915	264	601	255	51
Voorziening onderhoud gebouwen	704	704	298	693	-658	333	264	232	304
Voorziening begraafrechten	679	679	726	120	-81	765	796	819	834
Voorziening nog uit te voeren werken	157	157	157	-	-	157	157	157	157
Voorziening Riolering	3.001	3.001	3.328	223	-	3.551	3.671	3.664	3.642
Voorziening btw bcf 2019-2022	53	53	-	-	-	0	0	-	-
Totaal voorzieningen	9.940	9.940	8.501	2.153	-1.837	8.818	9.187	5.567	5.427

In de geprognosticeerde balans (blz. 87) is de juiste stand per 31-12-2028 opgenomen.

1.16 Voorziening wethouderspensioenen

Pag. 91: Voorziening wethouderspensioenen. Waarom stopt deze in 2029?

Antwoord: In 2029 is niet meer de gemeente verantwoordelijk voor de wethouderspensioenen maar het ABP. In 2028 vindt de overdracht aan het ABP plaats.

1.17 Apparaatskosten

Pag. 94: Tabel beleidsindicatoren programma 0.

Volgens onze som gaan de apparaatskosten per FTE omlaag van k€ 117,7 in 2025 naar k€115,7 in 2026. Dit terwijl elders staat dat de kosten per medewerker stijgen. Waar zit dan de besparing?

Antwoord: De groei van het aantal FTE betreft met name in lager ingeschaalde medewerkers, hierdoor daalt het gemiddelde.

1.18 Berekening percentage overhead

Pag. 94: Overhead stijgt naar 15,6 % van de totale lasten. Overhead daalt van 17,9 naar 16,0 mln., terwijl de lasten met ca 5 mln. zijn gestegen. Of te wel de teller in de berekening wordt kleiner en de noemer wordt groter. Dan verwacht je een kleinere uitkomst in plaats van stijging. Hoe zit het?

Antwoord: Bij de berekening van deze beleidsindicator werd bij begroting 2025 de overhead anders berekend. Met dezelfde berekeningswijze was bij de primaire begroting 2025 de overhead 16,4% geweest (€16,1 miljoen van de totale lasten € 98,6). De overhead daalt van B25 naar B26 met € 0,1 mln., terwijl de totale lasten toenemen van € 98,6 mln. naar € 102,3 mln.

1.19 Beleidsindicatoren in de begroting

Pag. 94: Waarom neemt u alleen de verplichte beleidsindicatoren op in de begroting. Ook de meer eigen gemeentelijke indicatoren kunnen de gemeenteraad een beeld geven over de effectiviteit van maatregelen (smart begroten en rapporteren).

Antwoord: De opgenomen indicatoren zijn de momenteel verplichte en meetbaar c.q. berekenbaar indicatoren. De meest actuele stand van de verplichte indicatoren en aanvullende c.q. verdiepende indicatoren zijn op <https://www.waarstaatjegemeente.nl> te raadplegen.

2 FNP

Geen vragen van de FNP-fractie ontvangen.

3 PvdA

3.1 Effect ontwikkeling schulden op de financiële huishouding

Pag. 87: Zowel de vaste en de netto vlottende schulden verdubbelen bijna naar verwachting in 2029 van 40 miljoen naar 70 miljoen wat is hiervan het effect op onze financiële huishouding?

Antwoord: Het heeft nog geen effect op onze financiële huishouding. De verwachte schuldpositie van de gemeente groeit als gevolg van de lopende en toekomstige investeringen. In de balansprognose is een meerjarige projectie weergegeven van de ontwikkeling van deze kengetallen. Als de investeringen worden gepleegd zoals gepland moet er worden geleend. Afhankelijk van de rentestanden op het moment van het aantrekken van de lening krijgen we een aanvullende rentelast in de begroting.

4 CDA

4.1 Netcongestie

Programma 3 - Economie, pag. 16: Bedrijven staan voor een verduurzamingsopgave en voor een energietransitie, maar netcongestie werpt serieuze belemmeringen op. We staan in nauw contact met de netbeheerder om alle mogelijkheden die er op het net zijn ook te benutten.

Vraag: Is dit alleen met de netbeheerder of omarmen we ook initiatieven vanuit de gemeente van ondernemers (en/of inwoners).

Antwoord: We richten ons niet alleen op de netbeheerders. Ook de initiatieven die ondernemers bij ons aandragen, pakken we op. Binnenkomende vragen beantwoorden we zelf, of we schakelen de expertise in van Ynbusiness – de adviesorganisatie van Provincie Fryslân. Bij grotere initiatieven stellen we altijd een integrale projectgroep samen om het voorstel gezamenlijk te bespreken.

4.2 Bestemming inkomsten recreatie en toerisme

Pag. 18: In de reserves voor recreatie en toerisme wordt de opbrengst van de toeristenbelasting gestort € 220.00.

Vraag, waar wordt dit voor gereserveerd. Kan dat specifieker worden aangegeven? En wat is het huidige saldo in deze reserve?"

Antwoord: Deze reserve wordt deels gebruikt ter financiering van de jaarlijks begrote kosten vanuit recreatie en toerisme (voorbeelden van jaarlijkse uitgaven zijn de GR Recreatieschap Marrekrite, uitgaven voor promotie, gastheerschap en informatievoorziening en subsidies voor toeristische evenementen en dagrecreatie) en deels opgespaard voor grotere toeristische en recreatieve projecten, zoals toeristische infrastructurele projecten (bijv. recreatieve fietspaden Bakkeveen/Wijnjewoude). Op 31 december 2024 bedroeg de omvang van de reserve € 644.000.

4.3 Bedrijventerrein Wijnjewoude

Pag. 17: Thema Grondexploitatie – bedrijventerreinen. Hierin staat het volgende beschreven:

De ontwikkelingen op dit gebied concentreren zich in onze gemeente in de kernen Gorredijk en (in mindere mate) Wijnjewoude. Daarnaast is er het bedrijventerrein Drachten-Azeven.

De vraag is, waar is dat dan in Wijnjewoude?

Antwoord: Dit is het bedrijventerrein aan de Tolleane in Wijnjewoude. Het bestaande bedrijventerrein aan de Tolleane zou verder ingevuld kunnen worden in combinatie met het aanpassen van het naastgelegen tankstation aan de Opperhaudmare. Hierover zijn we met de eigenaar van het tankstation in gesprek.

4.4 Tijdslijn nieuwbouw It Aventoer LG

Programma 4 - Onderwijs, pag. 20: U gaf vorig jaar aan dat er nog geen tijdslijnen duidelijk zijn voor de nieuwbouw It Aventoer in Langezwaag. Hoe is dat nu? We zijn een jaar verder, er is al een inloopbijeenkomst geweest voor belangstellenden, krijgt dit project nu meer concreetheid?

Antwoord: Vanuit de gehouden omgevingstafels en klankbordgroepen is een voorkeurslocatie naar voren gekomen. Het betreft een deel van het bos op de Boenders waarvoor de haalbaarheid i.v.m. ecologische compensatie en toestemming van de provincie onderzocht wordt. Tijdens de gehouden inloopbijeenkomst met PB Langezwaag hebben belangstellenden de gelegenheid gekregen aandachtspunten in te brengen voor deze locatie.

Voor het traject met de provincie moet een soortenonderzoek gehouden worden. De looptijd van dit onderzoek gaat 1 jaar in beslag nemen, vanwege de aanwezigheid van vleermuizen. De planning wordt, zodra daar meer zicht op is, gezamenlijk met het schoolbestuur van Comprix opgesteld.

4.5 Beleid sportaccommodaties

Programma 5 - Sport Cultuur en recreatie, pag. 25: We nemen sportaccommodaties op in het strategisch vastgoedbeleid

Vraag: Betekent dit dat het niet meer beleid is om accommodaties over te dragen aan de verenigingen?

Antwoord: Met het opnemen van sportaccommodaties in het strategisch vastgoedbeleid verandert het huidige beleid niet. Waar mogelijk blijven accommodaties eigendom van verenigingen. Het strategisch vastgoedbeleid zorgt ervoor dat de gemeente integraal kijkt naar eigendom, onderhoud en toekomstig gebruik van al het gemeentelijk vastgoed, inclusief sportaccommodaties.

4.6 Paragraaf projecten

Programma 6 - Sociaal Domein, pag. 27: De huisvesting van vluchtelingen en statushouders voeren wij projectmatig uit...dat staat daarom in de paragraaf projecten. Waar vinden we deze paragraaf?

Antwoord: De paragraaf projecten en de paragraaf vluchtelingen is hier door elkaar gehaald. De paragraaf vluchtelingen wordt echter alleen opgenomen in de jaarrekening om de bestedingen en het gevoerde beleid te verantwoorden. Abusievelijk is deze tekst blijven staan terwijl die voor de begroting dus niet van toepassing is. Informatie over project huisvesting van vluchtelingen en statushouders is overigens opgenomen in de Projectenrapportage die elk kwartaal naar de Raad wordt gezonden.

4.7 Verduurzaming niet gemeentelijke dorpshuizen

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu, pag. 35: Wij nemen concrete maatregelen om onze gemeentelijke gebouwen te verduurzamen. Dit juichen wij uiteraard toe, als voorbeelden worden genoemd, De Wier, dorpshuis Terwispel, MFA Langezwaag.

Hebben we ook mogelijkheden om niet gemeentelijke dorpshuizen te steunen, zoals bijvoorbeeld Nij Beets?

Antwoord: Er is een bedrag beschikbaar om maatschappelijk vastgoed te verduurzamen. Maatschappelijke gebouwen die niet in gemeentelijk eigendom zijn kunnen daaruit met een gemeentelijke verduurzamingssubsidie geld aanvragen. Opsterland denkt mee in mogelijke oplossingen.

4.8 Beter benutten van het energienetwerk

Pag. 37: Lokale initiatieven die bijdragen aan het beter benutten van het energienetwerk stimuleren en faciliteren we. Wat zijn dan die stimulansen en hoe kunnen we faciliteren? Wat kunnen wij ons daarbij voorstellen?

Antwoord: We faciliteren en stimuleren energiewerkgroepen en coöperaties in dorpen. We noemen enkele voorbeelden: Wij ondersteunen bij het uitvoeren van bespaaracties (Jonkerslân, Tijnje). Ook helpen we de coöperatie verder wanneer zij problemen ervaren in hun organisatie (Tijnje). We helpen de coöperatie met het in beeld brengen van de opties in het dorp om te verduurzamen en energieneutraal te worden (Nij Beets). We organiseren dorpennetwerkbijeenkomsten om de dorpen met elkaar in contact te brengen en van elkaar te kunnen leren.

Op bedrijventerrein Azeven Zuid onderzochten we naar aanleiding van signalen van ondernemers de huidige situatie op het energienet en de toekomstige vermogensvraag van de bedrijven. Nu enkele bedrijven daar aangeven zelf meer kansen te zien voor opwek van windenergie onderzoeken we de ruimtelijke mogelijkheden hiervan.

4.9 Kosten afvalverwerking

Paragrafen - Lokale heffingen – Afvalstoffenheffing: De gemiddelde kostenstijging van een meerpersoonshuishouden gaat van 259 naar 307 euro. Dat is een stijging van 18,5% en bijna 17% als je de luiermotie niet meetelt. Dat is een forse stijging, komt dat alleen door stijging van de kosten voor afvalverwerking, of is de invoering van diftar+ daar ook debet aan?

Antwoord: Nee, het beeld wordt vertekend door de eenmalige korting van € 30 per adres die mogelijk was door de teruggave door Nedvang in 2025. Het vaste tarief 2025 exclusief deze eenmalige korting is € 199. Dit komt alleen door de stijging van de kosten van afvalverwerking.

5 CU

5.1 Inzet Artificiële Intelligentie

Programma 0, Pagina 7: AI, Wordt er ook gekeken hoe we dit kunnen omarmen en hoe we op basis van AI stappen kunnen zetten? Tevens is het de toekomst en moet er dan ook gekeken worden hoe we op basis van AI eensluitend beleid hebben, bv. Doen we betaalde versies? Zo zijn er meer zaken te bedenken. Het is mijns inziens niet alleen gevaar? Of zien wij dat verkeerd?

Antwoord: De gemeente gebruikt AI al op verschillende manieren. Twee voorbeelden hiervan zijn het gebruik van generatieve AI-systemen zoals: Microsoft Copilot en de toevoeging van AI-componenten in applicaties die wij al hebben. De gemeente heeft verschillende maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat AI veilig en verantwoord wordt inzet.

Daar waar AI toegevoegde waarde kan leveren, bijvoorbeeld op het gebied van verhoging van kwaliteit of efficiëntie, wordt onderzocht of de inzet ervan mogelijk is. Daarnaast houdt de gemeente onder andere met de AI-werkgroep (die twee jaar geleden in OWO-verband is opgezet) de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

5.2 Soevereinen

Programma 1, Pagina 11: Er wordt hier bij het onderwerp veiligheid niet gesproken over soevereinen, dit wordt in de samenleving een steeds grotere uitdaging? Hoe gaan we hier mee om en wat gaan we hieraan doen in 2026?

Antwoord: We zien dat zogenoemde soevereinen – mensen die zich niet gebonden achten aan wetten en regels – een groeiende uitdaging vormen. Samen met politie, het Openbaar Ministerie en andere gemeenten werken we aan signalering, monitoring en een gezamenlijke aanpak. In 2025 hebben we het beleid radicalisering en extremisme Noord-Nederland en de methodiek persoonsgebonden aanpak radicalisering Noord-Nederland vastgesteld. Hiermee blijven we in 2026 actief inzetten in het opdoen van kennis en expertise, het creëren van bewustwording en het inzetten op risico's.

5.3 Personeelslasten programma 2

Programma 2, Pagina 15: In 2026 zijn de toegerekende directe personeelslasten € 121.000 hoger. Wat zijn deze kosten die geboekt worden in Programma 2 i.p.v. programma 0?

Antwoord: Het is aanvullende formatie waarover in de perspectiefbrief 2025 besluitvorming is geweest. Dit gaat om directe formatie en die wordt volgens het BBV toegerekend aan het taakveld.

5.4 Nieuw beleid bibliotheken

Programma 5, Pagina 23: Er staat dat er op de bibliotheken nieuw beleid moet komen, financieel wordt hiervoor niets gevraagd in de begroting? Kunnen wij hier nog iets voor verwachten.

Antwoord: Voor nieuw bibliotheekbeleid is in 2026 geen extra geld nodig. We maken het beleid binnen het bestaande budget. Als er later investeringen nodig zijn door de nieuwe Wet stelsel Openbare Bibliotheken (Wsob), leggen we die apart aan de raad voor.

5.5 Verantwoordelijkheid beheer sportvelden

Algemeen: Er zijn diverse voetbalverenigingen die kampen met problemen op het gebied van haar velden? Waar ligt de financiële verantwoordelijkheid als hier zaken anders moeten of vervangen? Als dit bij de gemeente ligt, worden hier dan ook reserveringen voor gemaakt? Of blijft het bij eenmalige kosten met een jaarlijkse afschrijving?

Antwoord: De gemeente draagt zorg voor het onderhouden van de velden. Hier is onderhoudsbudget voor. Bij vervangingen van de top laag wordt een eenmalige investering gedaan met afschrijving. Bij vervanging, uitbreiding of de aanleg van nieuwe kunstgrasvelden zal de betreffende vereniging ook zelf een bijdrage moeten doen.

5.6 Beleid opslag energie

Programma 7, Algemeen: Opslag blijft een thema, accu's zijn hier de oplossing voor. Wordt er voor 2026 gekeken of hier beleid op gemaakt kan worden? Er zijn inmiddels steeds meer bedrijven en organisaties die hiermee werken en goede resultaten boeken, met name als er gekeken wordt naar wanneer gebruik energie je en wanneer lever je energie? Dit kan ook een verdienmodel zijn?

Antwoord: Afgelopen jaar zijn er meerdere ondernemers en organisaties die kiezen voor batterijopslag. Hun aanvraag om omgevingsvergunning kan worden behandeld en vergund op basis van het omgevingsplan en richtlijnen voor de veilige opslag van elektriciteit in energieopslagsystemen en de opslag van lithium houdende energiedragers (PSG 37-1). In Fries verband zijn afgelopen jaar richtlijnen opgesteld voor verschillende vormen van batterijopslag. Nu onderzoekt de Friese Energietafel of zij deze richtlijn kan omzetten in batterijbeleid. Opsterland sluit hierbij aan en bekijkt hoe dit in onze gemeente overgenomen kan worden of vormgegeven kan worden.

5.7 Actiever grondbeleid

Programma 8, Algemeen: In het coalitieakkoord is opgeschreven dat er een actiever grondbeleid moet komen, de gemeente verkoopt gronden en heeft hierdoor meer sturing op het type woningen dat wordt gebouwd? We zijn nu 3 jaar verder? Kan u een update geven? Boeken we resultaten? Of zijn we nog zoekende hoe dit te doen? Hoe zien onze inwoners dit? Veel nu lopende projecten zijn via ontwikkelaars?

Antwoord: Actief grondbeleid is terug te vinden in de ontwikkeling van Loevestein fase 4 in Gorredijk, Kolderveen in Terwispel, Wijnjewoude en Siegerswoude, waar we als gemeente zelf het gebied ontwikkelen en de gronden/kavels in verkoop hebben. Samen 117 woningen. Op de website van onze gemeente proberen we inwoners zou goed mogelijk van informatie te voorzien. We zien

dat onze inwoners deze informatie goed bezoeken. Lopende projecten via ontwikkelaars zijn De Vrieswijck in Gorredijk, Fugelliet Noord in Ureterp en Langezwaag Noord. Samen 130 woningen.

5.8 Kleine 60 KM wegen

Paragrafen: Kleine 60 wegen om dorpen heen, bv. Leidyk Ureterp. Bij nat weer is er erg veel schade, maakt vieze bende op de weg en lelijke bermen, zo zijn er meer. Kan het college aangeven wat de kosten per km zijn om naar de toekomst toe hier verandering in te brengen door aangepaste bermen. Werk verkeer wordt alsmar groter en groter. Dit bevordert het niet? De raad kan op basis van dit eventueel stappen ondernemen.

Antwoord: Tijdens lange natte periodes is het onoverkomelijk dat bermen langs smalle wegen schade krijgen. Het verharderen van bermen voorkomt dit, maar heeft ook nadelen. In 2024 hebben we daarom uitgebreid onderzoek gedaan naar berm schade in onze gemeente. Daaruit zijn maatregelen voortgekomen die we hebben uitgevoerd en nog gaan uitvoeren. Uw raad is hierover op 3 oktober 2024 schriftelijk geïnformeerd. Zie link: Document Opsterland - B2 Brief college over 'Onderzoek berm schade' - iBabs Publieksporaal

6 GroenLinks

6.1 Lagere renteopbrengst schatkist bankieren

Programma 0, bestuur en ondersteuning, blz. 10: Een lagere renteopbrengst uit schatkistbankieren wordt voorzien door minder investeringen. Hoe kan dit? Een nadere toelichting.

Antwoord: Er is hier sprake van een tweeledig effect. Het eerste effect is de daling van de rentevergoeding met ongeveer 1%. Dit geeft bij gelijke liquiditeitspositie een daling van de renteopbrengst. Deze daling wordt versterkt door de verwachte investeringen in 2026. Hierdoor daalt de liquiditeitspositie. Gecombineerd geeft dit een lagere renteopbrengst uit het schatkistbankieren voorzien. Voor 2026 wordt nog uitgegaan van een renteopbrengst van ongeveer € 500.000. Vanaf 2027 wordt geen renteopbrengst meer verwacht.

6.2 Veiligheidsbeleid opsporing en recherche

Programma 1, Veiligheid: Cybercrime en internetoplichting is een groeiend probleem met schadelijke gevolgen voor burgers en bedrijven. Wat is het veiligheidsbeleid in 2026 op het punt t.a.v. opsporing en recherche?

Antwoord: In 2024 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027 opgesteld, met vier prioriteiten: de aanpak van ondermijning, digitale veiligheid, jeugd & veiligheid, en zorg & veiligheid. Digitale veiligheid is hierbij een belangrijk thema, waar we de komende jaren extra aandacht aan besteden. We zetten in op het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid van inwoners op het gebied van digitale veiligheid. De opsporing van cybercrime valt onder de verantwoordelijkheid van de politie en niet van de gemeente.

6.3 Daling aanvragen laadpalen

Programma 2, Verkeer en vervoer, blz. 13: Het aantal aanvragen voor elektrische laadpalen neemt af. Is het bij het college bekend waarom deze aanvragen teruglopen?

Antwoord: Het gaat hier om het aantal laadpalen in de openbare ruimte. De dekking in de openbare ruimte is afgelopen jaren toegenomen en het lijkt erop dat dit nu stabiliseert. In Opsterland zien we vooral dat mensen met een elektrische auto in de mogelijkheid zijn om een laadpaal op eigen terrein te realiseren. Omdat het hier om private aanvragen gaat is het onbekend hoe deze trend is.

6.4 Kwaliteit wegen in het veen

We lezen bij de paragraaf over onderhoud kapitaalgoederen op blz. 55 dat er zorg bestaat over de kwaliteit van wegen in het veen. (Westen van de gemeente). Hoe is deze zorg vertaald naar de begroting voor de korte en langere termijn? Kan dit toegelicht worden?

Antwoord: In de veengebieden zien we schades aan wegen terugkomen die er – gezien de normale levensduur van een weg – nog niet horen te zijn. Kleine schades en normaal onderhoud past binnen de daarvoor beschikbare middelen. Omdat het in het veengebied veelal gaat om verzakkingen moeten dergelijke wegen vaak volledig opnieuw worden opgebouwd. Op dat moment kunnen we kiezen voor een lichtere fundering zodat de toekomstige verzakking langzamer gaat. Dit zijn vervangingen die separaat worden aangevraagd en niet op voorhand in de begroting zijn geborgd.

6.5 Invasieve soorten en biodiversiteit

Openbaar groen. Maatregelen:

- a) Op bladzijde 24 lezen we in de kop dat er een plan komt voor beheer van invasieve soorten. Klopt dit wel bij de alinea eronder, waarin verwoord is dat er diverse beheersplannen die biodiversiteit stimuleren?
- b) En hoe vertaalt zich dit naar de begroting? M.a.w. kunt u de lasten van taakveld 5.7 voor de maatregelen genoemd op p. 24 verduidelijken?

Antwoord:

- a. Dit zijn twee verschillende dingen: Invasieve soorten moeten we bestrijden om verdere verspreiding te voorkomen. We hebben hier nog geen beheerplan voor. En we willen de biodiversiteit vergroten, maar niet met invasieve soorten.
- b. De eventuele kosten die horen bij maatregelen die voortvloeien uit het beheersen van de invasieve soorten worden in de perspectiefbrief 2026 aan uw raad voorgelegd.

7 VVD

7.1 Toepassing AI

Prog 0: Welke AI-toepassingen gebruikt of verwacht de gemeente concreet in de komende jaren? En wat kan de AI op den duur voor besparingen opleveren.

Antwoord: De gemeente gebruikt AI al op verschillende manieren. Twee voorbeelden hiervan zijn het gebruik van generatieve AI-systemen zoals: Microsoft Copilot en de toevoeging van AI-componenten in applicaties die wij al hebben. De gemeente heeft verschillende maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat AI veilig en verantwoord wordt inzet.

Daar waar AI toegevoegde waarde kan leveren, bijvoorbeeld op het gebied van verhoging van kwaliteit of efficiëntie, wordt onderzocht of de inzet ervan mogelijk is. Daarnaast houdt de gemeente onder andere met de AI-werkgroep (die twee jaar geleden in OWO-verband is opgezet) de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Welke concrete besparingen de inzet van AI op den duur kan opleveren is op dit moment nog moeilijk in te schatten.

7.2 MIP ICT en informatiebeveiliging

Is er een meerjareninvesteringsplan voor ICT en informatiebeveiliging, vergelijkbaar met het MIP voor fysieke investeringen?

Antwoord: Ja, deze is onderdeel van de begroting voor OWO-BV en ook zo verwerkt in de begroting 2026.

7.3 Behouden toegankelijkheid informatie en dienstverlening

De vergrijzing zet door in de samenleving, welke maatregelen neemt het college om voor ouderen de toegankelijkheid voor informatie en dienstverlening te behouden.

Antwoord: Naast de digitale informatievoorziening blijft de gemeente investering in de persoonlijke dienstverlening via de fysieke balies, telefonie. Ook worden derde partijen zoals de bibliotheek (IDO's) aangehaakt voor ondersteunende diensten.

7.4 Positie gemeente op de arbeidsmarkt

Waaruit blijkt dat de gemeente een sterke positie heeft op de arbeidsmarkt. En voorziet het college ook een toenemende zorg om voldoende gekwalificeerd medewerkers te kunnen krijgen voor bijvoorbeeld de uitvoering van omgevingsvergunningen en milieuregelgeving.

Antwoord: Op dit moment lukt het om vacatures vervuld te krijgen met voldoende gekwalificeerd personeel. De algemene tendens is dat het aanbod van personeel afneemt. Dat geldt voor alle werkvelden. Het is dus zaak om als werkgever te zorgen voor een passend aanbod qua werkinhoud maar ook werkplek en werkomgeving.

7.5 Efficiencydoelen bedrijfsvoering

Welke efficiencydoelen zijn opgenomen in de bedrijfsvoering, en hoe worden die gemonitord?

Antwoord: Er zijn geen specifieke efficiency doelen opgenomen. Het algemene uitgangspunt is dat daar waar mogelijk er gekeken wordt of er slimmer kan worden georganiseerd waarbij we werken volgens het Kaizen principe. Daar waar een medewerker verspillingen en/of tijdverliezen signaleert wordt gekeken of hier een oplossing voor is te bedenken. Dit werkt het best bij betrokken medewerkers en uitdrukkelijk niet bij van bovenaf opgelegde ideeën.

7.6 Wolvenproblematiek

Prog 1: We missen de uitdijende wolven-problematiek in het rijtje.

Antwoord: Op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau is aandacht voor de wolvenproblematiek. Samen met de provincie bekijken we maatregelen om de schade te beperken en inwoners te informeren.

7.7 Damoclesbeleid

Wat is precies het Damoclesbeleid.

Antwoord: Artikel 13b van de Opiumwet – ook wel de Wet Damocles genoemd – geeft de burgemeester de mogelijkheid om drugshandel aan te pakken door middel van een last onder bestuursdwang. In het Damoclesbeleid van de gemeente Opsterland is vastgelegd hoe de burgemeester deze bevoegdheid inzet, bijvoorbeeld door het sluiten van panden waar drugs worden verhandeld of geproduceerd. Het beleid is erop gericht drugshandel en -gebruik tegen te gaan en de negatieve gevolgen daarvan voor de volksgezondheid en het openbare leven te beperken.

7.8 Crisisorganisatie

Beheer crisisorganisatie, hoort daar ook onder oorlogsdreiging, voedselzekerheid, communicatie, natuurbranden en extreme wateroverlast bij.

Antwoord: Onder het beheer van de crisisorganisatie verstaan wij in principe alle gemeentelijke taken binnen de crisisstructuur, oftewel de bevolkingszorg. Dit omvat onder meer de inzet en coördinatie van personeel, het opleiden, trainen en oefenen van betrokken medewerkers, evenals de voorbereidende planvorming. Waar mogelijk voeren wij deze taken in samenwerking en op regionaal niveau uit, samen met de veiligheidsregio.

De betrokkenheid en aanpak van de gemeente bij specifieke thema's - zoals in de vraag benoemd - hangen af van de rol die wij daarin kunnen vervullen en van wat in de praktijk het meest effectief is.

- Oorlogsdreigingen en mogelijke gevolgen daarvan: hiervoor wordt gewerkt vanuit een landelijke campagne die zich richt op alle inwoners.
- Crisiscommunicatie: deze wordt regionaal georganiseerd en uitgevoerd door de gezamenlijke gemeenten en de veiligheidsregio.
- Natuurbrandbeheersing: hierbij vervult de gemeente enerzijds een belangrijke rol in de preventieve, gebiedsgerichte aanpak zoals vastgelegd in het Convenant Natuurbrandbeheersing Fryslân, en anderzijds ligt de repressieve taak bij de brandweer.

7.9 Brandgevaar accu's

Wordt bij brandpreventie in de toekomst ook de brandgevaarlijkheid van accu's meegenomen.

Antwoord: Ja, dit wordt meegenomen. Wat betreft brandpreventie sluiten wij zoveel mogelijk aan bij het programma en de communicatie van Brandveilig Leven van Brandweer Fryslân. Jaarlijks staat de maand oktober in het teken van de Brandpreventieweken. Dit jaar wordt daarbij met een gedragscampagne specifiek aandacht besteed aan het thema veilig laden, onder de slogan "Ik laad accuraat".

De gemeente sluit hierop aan in haar communicatie richting inwoners. Daarnaast wordt de campagne door de brandweer breder onder de aandacht gebracht, onder andere via Omrop Fryslân en in openbare fietsenstallingen.

7.10 Inzetbaarheid BOA's in Opsterland

Hoeveel BOA's en wijkagenten zijn er in 2026 feitelijk inzetbaar in Opsterland, uitgesplitst per dorp of cluster?

Antwoord: In de gemeente Opsterland zijn vier wijkagenten actief, uitgesplitst per regio:

- Gorredijk en Beetsterzwaag: 1 wijkagent
- Opsterland West: 1 wijkagent (verantwoordelijk voor Tijnje, Terwispel, Luxwoude, Jonkerslân, Langezwaag, Lippenhuizen, Nij Beets, Hemrik en Olterterp).
- Opsterland Oost: 1 wijkagent (verantwoordelijk voor Ureterp, Frieschepalen, Siegerswoude, Bakkeveen en Wijnjewoude).
- 1 digitale wijkagent, beschikbaar voor de hele gemeente.

Daarnaast zijn er negen fte-BOA's in dienst van de OWO-gemeenten, die allemaal inzetbaar zijn binnen de gemeente Opsterland, evenals in de gemeenten Weststellingwerf en Ooststellingwerf.

7.11 Aantal alternatieve laad voorzieningen in Opsterland

Prog. 2: Hoeveel elektrische laadpalen, ook voor trucks, en waterstof-tankstations zijn er momenteel in Opsterland?

Antwoord: In de openbare ruimte zijn er op dit moment ongeveer veertig laadpunten voor openbaar gebruik voor het laden van elektrische auto's of bestelbusjes. Hoeveel dit bij mensen op het eigen perceel is, is onbekend. Er zijn voor zover bekend geen waterstoftankpunten of laadpunten voor vrachtauto's.

7.12 Netcongestie

Prog. 3: Waarom wordt er alleen gekeken naar netbeheerders i.v.m. de netcongestie. Er zijn toch ook ondernemers die plannen kunnen hebben voor energieopwekking en opslag.

Antwoord: We kijken niet alleen naar netbeheerders. Ondernemers hebben inderdaad ook de ruimte om zelfstandig plannen te ontwikkelen voor efficiënt gebruik van energie. Het elektriciteitsnet

heeft, zeker in het noorden van onze gemeente, haar beperken voor levering en terug leveren. Ondernemers zoeken daarom juist oplossingen waarmee zij geholpen zijn en het elektriciteitsnet optimaal benut kan worden.

7.13 Economische promotie

Welke concrete kosten vallen onder de post economische promotie (€76.000 in 2026)?

Antwoord: Dit betreft hoofdzakelijk doorbelaste personele kosten.

7.14 Indicatoren economisch beleid en ondernemersklimaat

Welke indicatoren worden gebruikt om het economisch beleid en ondernemersklimaat te monitoren (bijv. werkgelegenheidscijfers, leegstand, ondernemerspeilingen)?

Antwoord: Voor het monitoren van het economisch beleid en het ondernemersklimaat maken we gebruik van zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens. De kwantitatieve data zijn voornamelijk afkomstig van het CBS en de Kamer van Koophandel. Binnen economische zaken richten we ons hierbij op indicatoren zoals het aantal bedrijven, werkgelegenheidscijfers, omzetontwikkelingen en het aantal startende en stoppende ondernemers. Naast deze cijfermatige benadering hanteren we ook een kwalitatieve aanpak. Wekelijks bezoekt het College bedrijven binnen onze gemeente om rechtstreeks in gesprek te gaan over actuele ontwikkelingen en behoeften. Daarnaast vindt er regelmatig overleg plaats met de lokale ondernemersverenigingen. De afgelopen twee jaren zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd. In 2024 is een koopstromenonderzoek uitgevoerd voor de drie winkelgebieden van de gemeente. In 2025 hebben we een specifiek onderzoek gedaan onder alle bedrijven op Bedrijvenpark Drachten Azeven-Zuid, gericht op de problematiek rondom netcongestie

7.15 Beschikbare m2 bedrijventerrein

Hoeveel m² bedrijventerrein is er in 2026 nog beschikbaar, en hoe verhoudt zich dit tot de regionale vraagprognoses?

Antwoord: In onze Gemeente hebben we nog enkele kavels beschikbaar op de Tolbaas in Gorredijk. In totaal is dat ca. 1,0 hectare. De meest recente vraagprognose stamt uit 2021 en die heeft in 2022 geleid tot bedrijventerreinen programmering waarin we met Provincie Fryslân hebben afgesproken dat we in Gorredijk in totaal 15 hectare extra mogen ontwikkelen en op bedrijvenpark Drachten Azeven-zuid mogen we nog 2 maal 10 hectare bedrijventerrein ontwikkelen.

7.16 Stage en leerwerkplekken

Prog. 4: Hoe zorgen we dat er in Opsterland voldoende stage- en leerwerkplekken zijn, gezien de signalen in andere gemeenten dat jongeren moeilijk een plek vinden (krapte, mismatches met bedrijfsleven)?

Antwoord: Het aanbieden van stage- en leerwerkplekken is primair de verantwoordelijkheid van onderwijs en werkgevers. De gemeente ondersteunt jongeren in de bijstand tot 27 jaar via onze re-integratieverordening en jobhunters. Zij werken samen met scholen en werkgevers in de arbeidsmarktregio Fryslân om stage- en werkervaringsplekken te creëren.

7.17 Effectiviteit van valpreventie

Prog. 5: Hoe wordt de effectiviteit van valpreventieve beweeginterventies gemeten en geëvalueerd.

Antwoord: De effectiviteit wordt binnen de ketenaanpak valpreventie gemeten via voor- en nametingen van balans, mobiliteit en spierkracht. Daarnaast volgen we deelname, doorverwijzing en doorstroom naar regulier beweegaanbod. Deze gegevens worden jaarlijks geëvalueerd met ketenpartners volgens de landelijke aanpak uit het GALA.

7.18 Belevingstoerisme Turfroute

De Turfroute heeft te maken met een lichte afname van recreatieve vaarplezier. Wordt er ook meer gekeken naar meer belevingstoerisme langs de route.

Antwoord: Er wordt, samen met de diverse stakeholders, constant gekeken naar recreatieve en toeristische mogelijkheden en ontwikkelingen binnen de gemeente en regio. Daarin nemen wij ook de Turfroute mee. Er wordt dan niet alleen naar waterrecreatie, maar ook naar recreatie rondom de route gekeken.

7.19 Vergroten biodiversiteit

Er staat dat er gewerkt wordt naar het vergroten van de biodiversiteit, wordt daar ook mee bedoeld het vergroten van de wolvenpopulatie in Opsterland.

Antwoord: Nee, met het vergroten van de biodiversiteit bedoelen we niet het actief bevorderen van de wolvenpopulatie in Opsterland. In onze begroting verwijst het vergroten van biodiversiteit naar het versterken van de variatie aan bijvoorbeeld planten, insecten, vogels en andere diersoorten die van nature voorkomen in ons landschap. Hierbij denken wij aan het stimuleren van kruidenrijke bermen, het aanplanten van inheemse struiken en bomen, en het vergroten van ecologisch beheer in de openbare ruimte. De aanwezigheid van wilde dieren zoals de wolf is geen onderdeel van ons lokale biodiversiteitsbeleid of onze begrotingsdoelstellingen.

7.20 Aansluiting op de Divosa benchmark

Prog. 6: Hoe sluiten de ramingen 2026 aan op de Divosa-benchmark.

Antwoord: De Divosa-benchmark gebruikt gegevens die de gemeente zelf aanlevert over werk en inkomen. De ramingen voor 2026 zijn hierop gebaseerd en sluiten daarom direct aan bij de benchmarkcijfers.

7.21 Reserve Verbouw Dorpshuizen

Storting €30k Verbouw Dorpshuizen; welke onttrekkingen zijn voorzien voor 2026?

Antwoord: Bij begroting 2026 zijn geen onttrekkingen voorzien.

7.22 Verruiming doelgroep jongeren van 23 naar 27 jaar

Hoeveel jongeren in Opsterland vallen naar verwachting extra onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid door de verruiming van de doelgroep van 23 naar 27 jaar?

Antwoord: Op dit moment is niet exact bekend hoeveel jongeren tussen 23 en 27 jaar extra onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid gaan vallen.

7.23 Adequate armoedebestrijding

Is adequate armoedebestrijding mogelijk met de strenge AVG-regels.

Antwoord: Ja, adequate armoedebestrijding is goed mogelijk binnen de regels van de AVG.

7.24 Overlast van jeugd en criminaliteit

We horen en lezen een toenemende overlast van jeugd en criminaliteit in Gorredijk, wat is de rol van Code Hans om dit te bestrijden en te voorkomen.

Antwoord: Code Hans is o.a. uitvoerder van ons jongerenwerk en speelt een signalerende en preventieve rol bij jeugd(overlast) in Gorredijk. Zij zoeken actief contact met jongeren, bieden begeleiding en activiteiten, en werken samen met jongerenwerk, scholen, politie, handhaving en hulpverlening om problemen vroeg te signaleren en escalatie te voorkomen.

7.25 Doorgaande lijn in zorg Jeugd naar volwassenheid

Welke afspraken zijn gemaakt om de doorgaande lijn in zorg te borgen bij de overgang van jeugd naar volwassenheid?

Antwoord: We hebben afgesproken dat voor jongeren die jeugdhulp ontvangen en binnenkort 18 jaar worden een toekomstplan wordt opgesteld om de overgang van 18- naar 18+ goed te begeleiden. Hierin staat welke ondersteuning nodig blijft en onder welke wet deze valt (Wmo, Wlz of Zvw). In uitzonderlijke gevallen kan de verlengde Jeugdwet worden ingezet.

7.26 Indicatoren middelengebruik

Welke indicatoren worden concreet gebruikt om middelengebruik onder jeugdigen te volgen en welke interventies zijn daarvoor in 2026 begroot?

Antwoord: Middelengebruik onder jongeren volgen we via de GGD-schoolmonitor (alcohol, tabak, drugs, welbevinden). In 2026 zetten we binnen de OKO-aanpak in op voorlichting en activiteiten op school en in de vrije tijd, binnen het bestaande preventiebudget.

7.27 Composter

Prog. 7: Komt er in 2026 een circulair beleid om maairesten, hekkelspecie en bermgras in samenwerking met boeren te composteren.

Antwoord: Ja, we hebben met AgriCycling afgesproken om vanaf 2026 een deel van ons maaisel en hekkelspecie te laten verwerken bij boeren. We zijn druk bezig om dit te verwerken in de komende aanbesteding.

7.28 Monomestvergistingsprojecten

In de begroting lezen we weinig aandacht voor de drie monomestvergistingsprojecten in Opsterland. Waarom?

Antwoord: Er zijn momenteel twee mestvergistingsprojecten. Wij onderhouden het contact en blijven op de hoogte van de plannen. Het zijn particuliere initiatieven waarin de gemeente vooral de rol heeft van vergunningverlener.

- De installatie voor mestvergisting in Wijnjewoude zit in afrondingsfase van de vergunningverlening (FUMO).
- Agrigas in het gebied rond Nij Beets heeft vergunningen voor individuele mestvergisters. Plannen voor mestbewerking worden nog verder uitgewerkt.

Daarnaast is er een agrariër die zelf een monomestvergister geplaatst heeft.

7.29 Berekening Diftar+

Op welke gegevens van buurgemeenten met Diftar+ is de berekening gebaseerd, en welke verschillen in demografie of inzamelsystematiek zijn hierin meegenomen?

Antwoord: Er is met name gekeken naar de gemeente Ooststellingwerf. Qua demografie is die vergelijkbaar met Opsterland. De ophaalsystematiek is dezelfde omdat ook Ooststellingwerf gebruik wordt gemaakt van de Omrin voor het inzamelen van het afval. Daarnaast zijn de ervaringen met Diftar+ in Heerenveen en Leeuwarden meegenomen waarbij na invoering is gebleken dat de hoeveelheid restafval aanzienlijk is gedaald.

7.30 Behalen energiebesparings- en opwekdoelen

Ligt Opsterland op koers om de energiebesparings- en opwekdoelen (100.000 MWh besparing eind 2026, 450.000 MWh duurzame opwek in 2035) te halen, en welke versnelling kan eventueel gestart in 2026.

Antwoord: In het coalitieakkoord van 2018 zijn doelstellingen genoemd voor energiebesparing en opwek van duurzame energie. Om in 2035 energieneutraal te zijn, realiseren we een energiebesparing van 150.000 MWh ten opzichte van het jaar 2018 in onze gemeente. Eind 2026 hebben we daarvan 100.000 MWh gerealiseerd (Coalitieakkoord, 2018). We liggen met energiebesparing voor op de planning. Het doel voor 2035, een besparing van 150 MWh is in 2023 al gehaald. We werken hard aan de besparingsdoelen met de lokale aanpak isolatie en ondersteuning voor onze inwoners vanuit het OWO-energiebureau.

Voor de opwek van duurzame energie lopen we minder op koers om de doelen voor 2035 te behalen. In Opsterland wekken we ongeveer 50.000 MWh op (zonnepanelen en particuliere daken). Dit is ongeveer 11% van de doelstelling. De opwek van energie uit wind en biogas is nu nog klein. De productie beperkt zich tot enkele kleine windmolens en mestvergisters bij individuele boeren. Met de initiatieven van WEN (Wijnjewoude) en Agrigas (Nij Beets) komt daar mogelijk verandering in. Opgeteld willen zij 2,5 miljoen kubieke meter groengas produceren wat overeenkomt met een kleine 25.000 MWh.

Planontwikkeling rond windenergie kan de lokale duurzame energieopwekking sterk vergroten. Bij het ontbreken van een gemeentelijk energiecollectief (ECO), zijn we afhankelijk van initiatieven vanuit de markt en maatschappij.

7.31 Nota omgevingskwaliteit

Prog. 8. Krijgt de raad ook een rol bij de keuze wie het gaat doen en welke kaders er in de nieuwe nota Omgevingskwaliteit van belang zijn.

Antwoord: De raad heeft juist een vaststellende rol als het gaat om de nieuwe nota Omgevingskwaliteit. Daarmee bepaalt de raad zelf welke (nieuwe) kaders er gaan gelden voor omgevingskwaliteit binnen de gemeente. De raad zal hier vroegtijdig in het proces in meegenomen worden. De selectie van het bureau die de OWO-gemeenten ondersteunt bij het opstellen van de nota valt onder de voorbereidende handelingen voor de nota. De raad heeft daarin geen directe rol.

7.32 Effect stikstofoplossingen op projecten

Welke gevolgen heeft het uitblijven van landelijke stikstofoplossingen voor sleutelprojecten zoals Aylvalân Bakkeveen, en welke alternatieve scenario's bereidt de gemeente voor binnen de bestaande spelregels?

Antwoord: Binnen de spelregels doen we al het mogelijke om onze ambities te realiseren. Bij Terwispel hebben we ondanks de nabijheid van een Natura2000 gebied door fasering een oplossing gevonden om toch te beginnen met bouwen. Voor het Aylvalân in Bakkeveen zoeken wij nog naar een oplossing om te kunnen beginnen met de bouw. Wij zijn daarbij echter ook voor een belangrijk deel afhankelijk van de Rijksoverheid.

8 D66

Geen vragen van de D66 fractie ontvangen.